

Velja v Ljubljani
in po pošti:

celo leto . . . K 84—
pol leta . . . „ 42—
četrt leta . . . „ 21—
za mesec . . . „ 7—

za inozemstvo:

za celo leto naprej K 95—
za pol leta „ „ 50—
za četrt leta „ „ 26—
za mesec „ „ 9—

Jugoslavav

Plačano do

Licijalna knjižnica

Na pismene naročbe brez
pošiljave denarja se ne
moremo ozirati.

naj pošiljajo
o
del.

Ljubljana.

naajo po po-
storu in si-
cer 1 m... ok ter 45 mm
širok prostor za enkrat
40 vin., za večkrat popust.

Uredništvo je na Starem trgu šteč. 19. Telefon
šteč. 360. — Upravištvo je na Marjlinem trgu
šteč. 8. — Telefon šteč. 44.

Izhaja vsak dan zjutraj.
Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Vprašanjem glede inseratov i. dr. se naj pri-
loži za odgovor dopisnica ali znamka. — Dopisi
naj se frankirajo. — Rokopisi se ne vračajo.

Velikovec osvobožen. — Naše čete dospele do reke Krke-Djekš-Sv. Ivan. — V Ce-
lovcu vlada panika. — Pogajanja glede Koroške ugodna. — Reško vprašanje nerešeno.
Nečuvena barbarstva Nemcev.

Naše meje.

Česar smo se Slovenci — kot
najbolj prizadet del jugoslovanskega
naroda, največ bali, to se je deloma
že zgodilo. Naše meje se določujejo
potom kompromisa. Ne samo na za-
padu, ampak tudi na severu.

Mirovna pogodba za Nemško Av-
strijo vsebuje tudi meje z nekim „pri-
držkom“. Kaj je ta „pridržek“, bomo
videli v najkrajšem času. Na vsak
način pa je posledica nepravilnega in
nedovoljenega barantanja v Parizu.
Tudi ni pravično, da bi dobili Celov-
ec in Gosposveto še le tedaj, če se
ustavijo naše čete pred vojvodskim
prestolom. Isto bi moralo veljati potem
tudi za naš Beljak in druge kraje.
Očividno ima pri tem kompromisnem
barantanju Italija veliko besedo. Če
pa mora že tako biti, potem naj za-
pripolna nad Gosposveto jugoslovans-
ka zastava med gromenjem topov.
Da so naše čete zasledile takoj našo
narodno gospodarsko mejo na severu,
bi bil naš položaj v Parizu precej
drugačen. Tako pa je treba temeljito
popraviti malomarnost naše prve vlade.
Prepričani smo, da nam bo naša na-
rodna armada priborila tudi z orožjem
naše Kosovo polje.

Vsaka rešitev naših severnih mej
brez Ziljske doline in Beljaka ter brez
gospodarskih zvez z našim Prekmur-
jem je krivična in za nas nesprejem-
ljiva. Na Štajerskem se ne smemo
umakniti niti za korak. Sicer še ni
odločeno, kje bo tekla končnoveljavna
meja, toda ne smemo se prepustiti
veselim nadam, kajti Pariz gotovo ne
bo meril pravično. In če tudi dobimo
še zadosti ugodno mejo na severu, s
tem še ni popravljena krivica na za-
padu. Izgube precejšnjega dela naše
Gorenjske, naše Goriške, našega Pri-
morja ne more odtehtati noben kom-
promis. Mi hočemo vso svojo zemljo

od Beljaka in Gosposvete do Jadran-
skega morja.

Glede naše meje proti Italiji ne
moremo pričakovati nobenega izboljš-
anja. Zato je pa tem večja dolžnost
naših zastopnikov v Parizu, da v
zadnjem trenutku ne odnehajo niti za
pičico od naših zahtev na severu. —
Nečastno bi bilo, podpirati
mir, medtem ko ga narod ne
prizna. In ga tudi na noben način
ne more priznati takšnega, ki nam
jemlje 40% najbolj zavednega naroda.
Mi nismo ne za Veliko Srbijo in ne
za samostojno Slovenijo, ampak za
veliko in močno Jugoslavijo. Mi vsi
vemo, da pride dan obračuna z Ita-
lijo, zato ne moramo priznati nobenih
kompromisov, ampak smo tako pre-
pričani, da bo naš narod uveljavil
svoje pravice pred svetom vključ vsem
sklepom mirovne konference, ki misli,
da bodo njeni načrti večni.

Začasna ustava kralje- stva Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Državna oblika: Dedna ustavna
monarhija z narodnim predstav-
ništvom. — Kralj — samo po volji
naroda. — Ustavotvorna skupščina.
— Proporcionalni, moderni vo-
litni sistem.

(Od našega belgrajskega dopisnika.)

Belgrad, 3. junija 1919.

Znana je afera prvega načrta za-
časne ustave kraljestva Srbov, Hrvatov
in Slovencev, načrta, ki je vseboval
precej anahronizmov! V tej ustavi ni
prišla volja naroda popolnoma do iz-
raza in volje. Zadnje dni so listi
javljali, da je minister za konstituanto
in izenačenje zakonov dr. Albert Kra-
mer že izdelal nov načrt začasne
ustave kraljestva Srbov, Hrvatov in

Slovencev. Načrtu je pridejan obsežen
komentar k vsakemu členu ustave, ki
obsega deset delov, odnosno 131 čle-
nov. Za podlago načrtu je služila
„Ustava za kraljevino Srbijo“ od dne
5. januarja 1903. Izpremembe so veči-
noma formalnega značaja, le v onih
točkah tudi bistvenega in material-
nega, kjer to zahteva izpremenjeni
državnopravni položaj.

Pazni zasledovalec notranje-poli-
tičnih dogodkov zadnjih mesecev mora
priti do zaključka, da je konsolidacija
notranje-političnih razmer nujno po-
trebna, da je sedanje državnoopravno
stanje nepovoljno in nevdržljivo in
da je čimprejše konstituiranje usta-
votvorne skupščine postulat na-
šega političnega življenja. V obrisih
temeljne ideje ustave!

Državna oblika kraljestva Srbov,
Hrvatov in Slovencev je dedna ustavna
monarhija z narodnim predstavni-
štvom. V kraljestvu vlada po volji na-
roda kralj Peter I. iz dinastije Karad-
jorjevičev. Njegov naslednik je pre-
stolonaslednik Aleksander in njegovo
moško potomstvo iz zakonitega zakona
po redu prvorojenstva. (Člen 1. in 3.)
Značilno je, da je odpadla anahroni-
stična fraza „kralj po božji volji“, ka-
kor je bilo v prvem, že objavljenem
načrtu.

Drugi del ustave obravnava pra-
vice državljanov. Tretji del govori o
državnih oblastih, ki ne morejo razve-
ljaviti ustave niti v celoti niti v po-
edinih delih.

Peti del govori o kraljevski oblasti
in moči. Kralj je poglavar države. On
ima vse pravice državne oblasti in jih
izvršuje po odredbah ustave. — Ko
kralj sprejema kraljevsko oblast v svoje

roke, položi pred narodnim predstav-
ništvom prisego, da bo čuval ne-
odvisnost države in celoto dr-
žavne oblasti, da bo obdržal
ustavo nedotakljivo, da bo vladal
po njej in zakonih in da bo
imel v vseh svojih težnjah in
delih dobrobit naroda pred
oči.

Po petem delu načrta je narodno
predstavništvo: 1. začasno in 2. ustavo-
tvorna skupščina. (Člen 61.)

Začasno narodno predstavništvo
sestavljajo odposlanci srbske narodne
in odposlanci narodnih organizacij iz
ostalih oblasti kraljestva Srbov, Hrvatov
in Slovencev. Začasno nar.
predstavništvo je stalno zbrano
do sestanka ustavotvorne
skupščine.

Ustavotvorna skupščina se se-
stavlja iz poslancev, izšlih iz svo-
bodnih volitev na podlagi nepo-
sredne, enake, sorazmerne, obče in
tajne volilne pravice. Na najmanj
50.000 naroda pride en poslanec.

V nadaljnjem načrtu je zanimiva
sestava „Državnega sveta“. (Členi
98—102) Državni svet je važna in-
stitucija, ki odgovarja francoskemu
„Conseil d'Etat“ in mu pripade velika
naloge v državnem življenju. Državni
svet združuje v sebi funkcije uprav-
nega in državnega sodišča bivše Avstro-
Ogrske, obenem je disciplinarno so-
dišče za državne uradnike, sodeluje
pri zakonodaji in imenovanju urad-
nikov.

Načrt bo v najkrajšem času pred-
ložen narodnemu predstavništvu v raz-
pravo.

Jutri začnemo priobčevati velezanimive spomine grofice Larischeve „Razkrinkani Habsburžani“.

VLADIMIR LEVSTIK.

104 nadaljevanje

Višnjeva repatica.

Pohlina se je nehote ozrla na Križaja, kakor
bi čakala, kdaj plane kvisku in proglasi svojo lju-
bezen, zdaj nalašč, ko ga rinejo takorekoč pred vrata;
po levje bi se borila zanj. — Suplent je menda
ugenil njeno misel; srečala sta se z očmi in gospa
Ana je prestregla srdito iskro, ki je razodevala, da
ga zapuška potrpljenje. Misel, da ga podi stari bedak
kakor cigana, je bila spravila njegovo dobrodušnost
ob vse ravnotežje; zdaj ni smel dvojiti, kljub vsem
pomislekom je trebalo iskati odločitve, že radi gole
časti!

»Nesrečnejše je ne morem storiti, kakor če jo
prepustim temu norcu na milost in nemilost,« se je
hujskal na tihem, dočim je profesor razkladal »za-
nimanje visokih krogov za njegov mladinski spis.«
»Še danes se zagotovem, kaj misli grof, in potem
— na juriš! Toliko sposobnosti bom pač menda
pokazal kakor junaki mojih novel. Na juriš!« Lasje
so se mu ježili od podjetnih misli in hkrati mu je
bilo, kot bi se zaganjal, da skoči čez sedem sežnjev
širok prepad...

Humanist se je kmalu začel odpravljati na kon-
ferenco in povabil Križaja tako pomembno s seboj,
da res ni mogel ostati priženskih.

»Naj bo,« se je izgovoril samemu sebi, »zakaj

bi ga dražil, preden udari ura dejanja? Vse o svo-
jem času.«

Od zgolj veselja nad dobrim sklepom se ni
zavedel, da ga že zdaj mineva odločnost. »Jutri, po-
jutrišnjem, čez teden dni — kadar bo pravi trenutek,«
je sklepal v mislih, omamlja se z nenavadnim,
prazničnim razpoloženjem, ki mu je lezlo v glavo.
Z Vido sta izmenjala za očetovim hrbotom vesel in
vzhičen pogled in ko je šepnila gospa pri slovesu,
naj pride zvečer, ker ima Pohlina nekje nekakšno
sejo, je vroče pokimal ter stisnil njeno roko, prav
kakor bi hotel reči:

»Moj sklep je storjen in nič me več ne oplaši!«
S svetlim smehljajem nade je zrla z njim.

Grofova vnema in napredovanje v slovensčini
sta zelo presenečali Križaja, ki si je mnogokrat belil
glavo, zakaj trati odličnik čas z nesladkim jezikom,
če ga v srcu ne spoštuje; o tem pa je bil prepričan.
Toda učenčeva marljivost se ni hotela unesti; na-
mesto da bi vrgel po nekaj urah slovnico v kot ter
odrešil suplenta vsiljene mu naloge, ga je skorajda
sam prigajal; besede in pravila so mu šla v glavo,
kakor bi čaral in že zdaj ga ne bi bil nihče več
prodal. Zadovoljno se je muzal Križajevemu strmenju,
češ da pomni toinono od svojega alžerskega tovariša,
s katerim je bežal iz legije:

»Včasih se mu je stožilo po domu, pa mi je
pravil o teh krajih, kakšni ljudje prebivajo tod in
kako govoré; celo nekaj popevk me je naučil.«

V dokaz, da mu pripoveduje resnico, je osupnil
svojega poslušalca zdaj z »Regimentom,« zdaj z
»Milo lunico« in še marsikatero drugo, ki bi je tudi
suplent ne bil mogel zaokrožiti bolje od njega.

Tisti večer pa, ko je pozvonil učitelj nekako
ob peti uri, ga je iznenadil privikrat s popolno ne-
pripravljenostjo; poznalo se je, da mu roje po glavi
druge misli, kar je tudi sam povedal v svojo opravi-
čbo. Ne glede na dogodke včerajšnjega jutra, na
svoj razgovor z Marijo in prizor z nestrpnim Smu-
čiklasom, je bil še ves pod dojmom obiska pri Gra-
bunčevih, odkoder se je bil vrnil par minut pred
Križajevim prihodom. Ves čas med lekcijo je s hu-
domušnim smehljajem premišljal nekatere podrobnosti,
ki so mu ostale v posebno zabavnem spominu;
veletržec in njegova milostna sta bila res prelestna
dvojica in grof ju je bil izpregledal prav do obisti.
Gladki, preračunano skromni Grabunec mu je ugajal
v primeri z medvedjim petoliznikom Smučiklasom;
sprejel ga je samozavestno, solidno in brez prisut-
nega malikovanja. Zato pa je našla soproga par
kaveljčkov, na katerih je razobesila svoj finejši okus;
njeno maslo je bilo »sekako, da je sprejel sluga
Zan visokega gosta z besedami:

»Milostljiva gospa imajo »migraino«, milostljivi
gospod pa »splén«; ampak za »njih« so gotovo
doma... Kar not naj se potrudijo.«

(Dalje)

Slovensko vseučilišče v Ljubljani.

Poverjenik dr. Verstovšek je prejel iz Belgrada naslednjo brzojavko: Zahvalim za pozdrav s slavnosti ob otvoritvi tehniških tečajev v Ljubljani. Pridružujem se z iskreno željo, da bi prinašali ti tečaji čim več sadu onemu delu našega naroda, ki mu doslej ni dovolila neprijateljska zavist, da bi se razvil do viška kulturne moči. Bodite uverjeni, storiti hočem, da bo mogoče otvoriti čim prej v Ljubljani najvišji kulturni zavod — vseučilišče: Vaše sanje, Vaše želje. — Minister prosvete Ljubomir Davidović.

Politični pregled.

p Zakaj to? V budgetu imata Bosna in Slovenija posebno poglavje za predsedništvo svojih vlad, dočim je hrvatski ban upisan kot uradnik ministrstva za notranje zadeve. Kdo je zopet to zagrešil?

p Kako delajo Italijani. Italijanska mirovna delegacija v Parizu ima posebne špijone, katerih služba odstoji v tem, da pazijo samo na to, kaj pišejo Jugoslovani v časopisih in posameznih brošurah, na katere morajo takoj odgovoriti. Tako so n. pr. v eni noči preveli Šišičevo brošuro o Reki in obširno odgovorili nanjo. In mi?

p Člane Radičeve seljačke stranke dr. Mačka in kaplana Keržmana je aretirala vojaška policija.

p Izpuščen soc. dem. voditelj v Osijeku. Iz preizkovalnega zapora v Zagrebu so izpustili radi znanih dogodkov koncem aprila v Osijeku aretirane voditelje soc. demokratov Galovca, Stumpfa, Friedmana in Orešnika. Sedaj so začasno internirani v Osijeku.

p Organizacija časnikarske službe v Jugoslaviji. Iz Belgrada javljajo: V vseh glavnih kulturnih središčih Jugoslavije se v kratkem otvorijo dopisni uradi v svrhu točne in hitre informacije časopisja in prebivalstva o dnevnih dogodkih v kraljestvu in inozemstvu. Glavna centrala bo v Belgradu, ki bo v neposredni zvezi z glavnim informativnim novinskim uradom v Parizu. V urade bodo pozvani samo časnikarji po poklicu.

Zahvala

koroških beguncev srbskim bratom.

Belgrad, 3. junija. Odbor koroških beguncev v Ljubljani brzojavlja: Vrednoščeni po lepih uspehih osvobodilne akcije na Koroškem, se zahvaljujemo Srbom na bratski pomoči in prostimo, da ne popuste, dokler niso oteti vsi Slovenci izpod težkega nemškega jarma. Mir, red in varnost življenja in imetka na Koroškem so mogoči le, ako zasedejo jugoslovanske čete Celovec, Beljak in Ziljsko dolino. Prosimo tedaj za nadaljno izdatno pomoč. (Ldu.)

Tragedija srbskega naroda.

(Večer g. Bran. Nušića v opernem gledišču.)

Operno gledališče je bilo napolnjeno izbranega občinstva. Zastor se je dvignil in na oder je stopil vedrega čela, sokoljega pogleda srbski književnik, humorist in dramatik Branislav Nušić. V pozdrav mu je zadonel frenetičen aplavz, orkan iskrenih simpatij je zavalovil... Bile so lepe ovacije sotrpinu velike tragedije, katero je morala preživeti junaška Srbija na križevem potu za svoje in naše odrešenje.

Nušić se je ovacijam iskreno zahvalil, povdarjajoč, da so se vezi med nami tako učvrstile, da bomo ramo ob ramo izvojevali vse borbe in ne bomo pripustili niti pеди svoje grude tujemu jarmu. Začel je čitati svoje vtise, svoje doživljaje in svoja opazovanja o strašnem umiku in begu srbskega naroda in srbske vojske iz Srbije preko Albanije med sovražnimi Arnavti do sinje jadranske obale. Mirno, brez patosa, iz dna globoke duše nam je čital iz svojega dnevnika kruto, resnično, krvavo, težko tragedijo Srbije.

Mirovna konferenca.

Objava londonskega dogovora. Beograd, 3. junija. „Daily Telegraph“ priobčuje v svoji zadnji številki londonski dogovor od 26. aprila 1915. To je že tretji list v Veliki Britaniji, ki je prinesel londonski dogovor. „Daily Telegraph“ je v obče simpatiziral z Italijani. Za vzrok priobčenja se ne ve. (Ldu.)

Mirovni pogoji za Nemško Avstrijo nesprijemljivi. Dunaj, 4. junija. (Čtu) Danes se je posvetoval krščanskosocialni parlamentarni klub, jutri pa se sestane socialnodemokratski klub in velenemško združenje. Vsi politični krogi sodijo, da je načrt mirovne pogodbe nesprijemljiv. V sobotni seji narodne skupščine bo imel predsednik govor, državni tajnik pa bo prečital svoj ekspozé, nakar bodo načelniki strank podali kratke svečanostne izjave. (Ldu.)

Mirovna pogodba z Ogrsko. Bern, 4. junija. (Čtu) „Journal des Debats“ poroča: Mirovna pogodba z Ogrsko je dokončana in se objavi šele po podpisu miru z Nemško Avstrijo. Zvezne vlade se ne bodo pogajale z Ogrsko. Ako dotlej ne bo druge vlade, bo konferenca v obliki dekreta sporočila Ogrski mirovne pogoje, in jih na to izvedla. (Ldu.)

Pokrajinske vesti.

kr Mengeš. Vabilo k veselici „Bratnega društva v Mengšu“ na binkoštni ponedeljek 9. t. m. na vrtu g. Val. Gregorca v Mengšu s sodelovanjem I. slov. pevskega društva „Lira“ iz Kamnika in Mengeške godbe v prid koroškim beguncem. — Godba, petje, šaljive priredbe, ples, prosta zabava. — Začetek ob 4. uri popoldne. Odbor.

kr Člani kranjsko-gorske podružnice slovenskega planinskega društva na Jesenicah priredijo v nedeljo dne 22. t. m. cvetlični dan in vrtno veselico v gostilni Markež v prid koroškim beguncem. Pri veselici sodeluje godba in pevski zbor kat. del. društva na Savi. Prireditve se vrši ob vsakem vremenu. Prosi se druga društva, da ta dan spuste namenjene prireditve in se vljudno vabijo na to dobrodelno prireditev.

kr Zidani most. Tudi pri nas je treba železne metle da očisti nemčursko zalego. Začelo naj bi se najprvo v kolodvorski revstavraciji, kjer je še vedno nameščeno večina nemčurjev in Nemcev, da se taki ljudje še tukaj nahajajo, se ni čuditi, ker gospod revstavrater sam in njegova soproga najrajši žebijata nemško z rudečkarji, kateri so pri njima najbolj čislani, to se je pokazalo 1. majnika ko je ga. revstavraterka hodila z veliko rudečo kokardo. Ako je g. revstavrater mnenja, da živi samo od Nemcev in rdečkarjev se zelo moti.

Uvodoma primerja usodo Srbije grozni katastrofi velikega parnika „Titanica“, ki je kot država sama zase plul in veličastno rezal morske valove, dokler ga ni zadel udar, da je potonil v morskih grobinah. Usoda Srbije je slična usodi „Titanica“. Srbija je doživela katastrofo, pa iz nje je našla zavetje na obrežjih Italije, Korse, Sardinije in Francije.

Kot vulkanska lava so se razlile sovražne sile po Srbiji. Bežali smo, umikali se pred požarjem in došli na kosovsko ravan. Tu sem sedel na štor in v fantaziji so se mi nizale slike o doživljajih, ki sem jih nedavno doživel. Vojska se umika. Nima municije. Majka nosi dete na roki. Ozebla i majka, i dete. Starci, žene, mladenke in deca. Gredo in beže pred propagandom. Evo kola; evo štajerske vozove, ki jih vleče izmučena in sestradana živina, kljuseta. Na volovskih kolah sede ruske sestre rdečega križa, oblečene v vojaške cape. Vojaška kola, vojaški oddelki razpršeni, pomešani z raznimi divizijami. Izgubljena deca brez roditeljev. Vedno otožnejša slika za otožnejšo.

Ali je že pozabil, kako ga je „Naprej“ pred njegovim dohodom v Zidani most napadal z milijonarjem in mu očital, da bogataš odjeda kruh revnim domačinom. V drugi vrsti bi treba temeljitega čiščenja v tukajšni cementni tovarni, katere lastnica je žalibože ekskomptna banka v Zagrebu in trpi take ljudi, kakor je, ravnatelj Košar, kateri javno obrekuje naše brate Srbe, kaki razbojnik da so in vedno nemškutari v tovarni z vsemi podrejenimi uradniki, pazniki in delavci. Sliši se celo, da je mnenja se takoj stalno namestiti z družino. Kaj res ne more lastnica tovarne dobiti drugega administrativnega ravnatelja, kateri bi bil na svojem mestu in tudi pravi Jugoslovian. V tretji vrsti je pa naša občinska uprava zelo zaspana. Kažipote in krajevne napise ki so bili nemško-slovenski. Je odstranila ali za napravo novih se ne briga, mogoče je tudi mnenja, da se stari časi povrnejo in pridejo zopet stare table v uporabo. Vseposvoda je treba kazati jugoslovansko lice.

kr Pozor slovenski zdravniki! V Vojniku pri Celju je razpisana lepa služba za zdravnika. Dosedaj je bil tam dr. Breschnik, grd in strupen nemčur, hujskač proti vsemu slovenskemu in kolovodja tamošnjih nemčurjev. Vsa znamenja kažejo, da ga vlada ne pozna kot nevarnega človeka in mu je celo namignila, naj prosí z nova za to mesto. Mož je aretiran in interniran, ker celjske oblasti niso mogle gledati dalje njegovih hujskarij ob priliki koroških dogodkov. Takrat je pripravljaj državi in državljanom nevarne korake. Nikdar ne bo dobil službe, če se najde le en slovenski kompetent. Mesto je lepo s precejšnjim fiksumom, kraj bogat, torej potegujete se! Kdor ima veselje do dežele, naj ne zamudi! Natančnejše informacije daje ustmeno in pismeno dr. Vladimir Brezovnik, poveljnik vojaške rez. bolnice v Celju. V interesu naroda je, da zasede to lepo mesto Slovenec.

kr Slovenska Spartanka. Tam gori v obmejni Jarenini v Slovenskih gorah prebiva, krog njej kopica drobnih otročičev. Najstarejši je moral 18 let star v vojno službo; ko pa je okužen bolnik ob Donavi izdihnil svojo nepopoljšljivo dušo, vrnil se je tudi France na svoj dragi dom. Pa zakliče prava domovina Jugoslavija in med prvimi je bil, ki so šli v bran. Tedaj pa mu reče mati Marija Drozgova ob slovesu: „Trepetala sem zate, ko si se pehal po bojiščih za trnlo Avstrijo. Pa vrnil si se zdrav. In zdaj zopet odhajaš. Bog ve, se li še vidimo več ali ne. Toda zdaj greš braniti svojo materno zemljo, našo slovensko domovino. Moja molitev te spremlja. Ni se ti treba po nepotrebem izpostavljati nevarnosti. Toda če bo treba, stoj trdno v bran kot zvest sin slovenske matere! To ti rečem: rajši te vidim mrtvega, kakor pa da bi strahopetno pobegnil in sramotno oskrnil sebe, mene in domovino!...“

Iz Prizrena krenemo proti alban-ski meji. Nad nami lete gavrani, edini naši spremljevalci. Do Prizrena smo nosili svojo bol in nesrečo Srbije, a od tu dalje se je pridružil tej veliki skupni nesreči še glad.

Ob cesti, polni blata, razorani, leže razbita kola, crknjeni konji in voli. Kdo nas mimoidočih pristopa k njim in seka košček mesa, da si uteši glad. Ide žena z dvoje deco, eno dete malo, nedolžno drži v naročju zavito v krpe, drugo, nekoliko odraslo, pa skaklja ob njeni strani. Toži, da ni nikjer ognja, nikjer toplega kotička, da bi ogrela svojo zmrzlo otročad, da jo okrepča... V bližini ob cesti zagledamo vola v poslednjih vzdihljajih. Vol, iz bogve katerega kraja jadne očetajave, je vršil do zadnjega diha svojo dolžnost, vprežen v težke teljege. Oči je imel izbuljene, iz gobca so se mu cedile pene. Veliko je bilo oko, a tam sem zazrl čisto solzo, kot da plače nad izgubljeno očetajavo. Evo! In še pred smrtjo vrši svojo dolžnost. Žena položi svojo premraženo deco na vola, da jo ogreje z boro toplino svojega telesa. Izdihne!

Slava vrli materi! Slovenske matere! — Storitve vse tako in Jugoslavija bo trdno stala — granitna skala. Dotična mati Marija Drozgova je potem vneto pobirala prispevke za koroške begunce.

kr Za koroške begunce je poslalo šolsko vodstvo v Jarenini „Skladu za vojne vdove in sirote“ v Mariboru za koroške begunce 1002 K. Hvala plemenitim darovateljem za lep čin usmiljenja do trpečnih sobratov!

kr Maribor. Ko je te dni ena naših zavednih gospa pobirala darove za naše ranjence, je prišla tudi v kavarno „Meran“ kjer je sedel

ki je nekdanji v stari Avstriji prepovedal častnikom pri obedu govoriti slovensko. Ko mu je ponudila polo z vizitko ge, Maistrove je milostno vrgel na mizo 10 K in rekel v slabi slovenščini: „Kaj je tega treba, saj denarja imamo itak dovolj?“

kr Užitijskim uradnikom na Štajerskem Sestanek užitijskih uradnikov se vrši dne 8. junija 1919 (ne 4. junija 1919 kakor se je pomotoma naznanilo.) na binkoštno nedeljo ob 10 uri v Narodnem domu v Celju. Pridite v oblnem številu!

kr Nova slov. gostilna v Mariboru. Tu je otvorila v Viktrinski ulici gostilno „Maribor“ navdušena Slovenka gospodična Schweigerjeva, hčerka pis. ravnatelja na tukajšem magistratu. Svoji k svojim!

kr Na naslov mestnega mlina v Zagrebu. Dovoljujemo si vprašanje, ako je omenjenemu mlinu znano, da je Oto Spilau, koji je bil sprejet pri omenjenem mlinu s 1. majem v službo, do 30. aprila t. l. služboval pri „Volkswehru“ v Lipnici in bi danes streljal na štajerski meji na naše vojake, da ga slučajno ni sprejelo omenjeno podjetje v službo z 900 K mesečno. Razlagati si ne moremo drugače, kot da je bil zagrebški mestni mlin o imenovanem slabo informiran in da mu sedaj pokaže vrata, saj imamo vendar dovolj sposobnih slovanskih moči za taka mesta.

Dnevne vesti.

dn Gospod minister vojne in mornarice Štefan Hadžić prejel je za zasluge, ki si jih je priboril kot komandant I. srbske dobrovoljske divizije leta 1916 v Dobrudži Karadžorjevo zvezdo z meči III. razreda. Mi vprašamo: Kako se je pa skrbelo za one dobrovoljce, ki so kot učastniki teh bojev pod poveljstvom takrat še polkovnikom gen. štaba Štefana Hadžića vsled težkih ran ostali invalidi, kako je vlada preskrbeala za vdove in sirote onih družin, katerih možje, sinovi in očetje so padli na poljanah Dobrudže kot borci za našo osvoboditev in vjedinjenje? — Je pač tako pri nas! Oni idealisti dobrovoljci, ki so priborili današnjemu vojnemu ministru tako visoko odlikovanje, danes niso nikomur več potrebni — gospod polkovnik je dobil generalsko epoleto in odlikovanje, a oni imajo — samo

Ah! Evo ti pride blaten vojak, pa mu odseče kos mesa, da si uteši glad! Spoče ga tam kje pri ognju ter požuje na pol surovega brez soli...

Ganljiva, tožna povest majke iz Mladenovca... Mož ji poginil v balkanski vojni, sin pri Ceru, a dete dojenče je ubila avstrijska granata. V naročju ga nosi zavitega seboj, seboj na begu... V Mladenovcu išče popa, išče ljudi, da bi pokopali mrtvo dete... Pride v mrtvašnico... Grozna, pretresljiva slika! Po vrsti leži nedolžna deca, ubita ali pomrla vsled gladi... Šestnajst nedolžnih otročičev spava kot nebeški angelji. Eno dete drži še jabolko v svoji drobni ročici... Njen spremljevalec-starec jo tolaži: „Predaj zemlji, kar je zemejino!... Po Mladenovcu bega deca, zapuščena, razstrgana, gladna... Grozne slike!... Bežimo od Prizrena po gorski cesti. Bol in glad, glad... Tam počivajo konji. Zobljejo oves. Skrivoma z izbuljenimi, gladnimi očmi se k njim prikrade razcapan, umazan, blaten vojak. Zgrabi prgišče ovesa in ga požuje... Hitimo dalje. Za kolami

pravo, da prosijo milostinjo od hiše do hiše, mesto da jim vlada da toliko podpore, da bi se mogli preživljati brez beračenja. Poglejmo, kaj se dela in kako se skrbi za invalide - legijonarje v Čehoslovaški republiki, kaka prava se daje tam legijonarjem, kako se jih sprejema in kaj se je storilo pri nas za naše invalide in legijonarje. Čete, ki se vračajo dan za dnem iz Rusije se vse vprek sumnič v „boljševizmu“, se jih zapira in preganja, oficirjem se dela težkoče pri vstopu v vojaško službo itd. medtem ko se razne denuncijante sprejema v našo jugoslovansko armado. Čehi čistijo svoje vojne redove takih ljudi in jih celo izganjajo iz svoje republike, a pri nas vsepovsod sede na raznih oddelkih mestih, kakor n. pr. aprobativna komisija za vzprejem oficirjev mnogo takih gospodov, ki so do zadnjega momenta verno služili ranjki Avstriji. Ko si boste nadevali na vrat odlikovanje gospod minister, spomnite se vsaj enkrat tudi tistih ljudi, ki so ga vam priborili in dajte jim, kar za služijo. Čas bi že bil, da se tudi v tem oziru ukrene vse potrebno, da se te nezdrave razmere izboljšajo, ker bi se drugače moglo to nerazumevanje strašno masčevati. (Čehoslovaška ima celo zakonski načrt glede legijonarjev in družin po padlih legijonarjih; 50 milijonov jim daje država za preskrbo, pri nas smo komaj začeli z interpelacijami v tem oziru.)

dn Princ Gjorgje se vrne v Belgrad. Dne 12. t. m. se vrne iz Pariza v Belgrad princ Gjorgje. Pripravljeno se zanj posebno stanovanje. **dn Zbiranje gradiva o našem osvobodilnem boju.** Iz Zagreba javljajo: Likvidacijski odbor Narodnega veča v Zagrebu je poveril Milanu Marjanoviču, dr. Leontiću, dr. Franu Bajanu in Rudolfu Guiniju nalogo, da racu in Rudolfu Guiniju nalogo, da organizirajo zbiranje gradiva za veliko delo o boju našega naroda doma in v inozemstvu v svetovni vojni za osvobodjenje in ujedinjenje.

dn Nova mornarska akademija v Dubrovniku se otvori meseca avgusta. Sprejemali se bodo dijaki s končanimi gimnazijskimi študijami.

dn Napredovanje oficirjev. V kratkem objavi vojno ministrstvo ukaz o napredovanju oficirjev. Štirje polkovniki bodo imenovani generalom.

dn Združenje sokolskih društev v enotno zvezo. V Belgradu bo tekom t. m. posvetovanje zastopnikov vseh sokolskih društev. Na tem posvetovanju bodo sklepali o enotni organizaciji jugoslovanskih sokolskih društev ter fuziji s srbskim sokolstvom.

dn Monopol na alkohol. Osrednja vlada pripravlja poseben načrt za monopoliziranje alkohola, dalje uvede davek na zabavišča in takse na vso noč odprte kavarne.

dn Ljudsko štetje v Jugoslaviji. Iz Belgrada javljajo: Uprava državne statistike je naročila pokrajinskim vladam in okrožnim načelstvom naj izvedejo popis prebivalstva, ker se namerava sestaviti statistika, da se

dobi točen pregled stanja v našem kraljevstvu. (Ldu)

dn Avstrijski krvnik general in baron Rhemen je zaprosil češko vlado za sprejem v češko armado. Neverjetno je, da si upa ta krvoločna zver prositi še službe v slovanski državi potem, ko je prelił toliko slovanske krvi v Črni gori in Srbiji.

dn Reorganizacija davčne uprave. Davčni uradi v Bosni in Hercegovini, Dalmaciji in Sloveniji se odcepijo od okrajnih oblasti in preosnujejo v samostojne urade. (Ldu)

dn Goriškimi učiteljem beguncem v znanje in uvaževanje! 1. Oni tovariši in tovarišice, katerim je bilo z dekretom Viš. š. sveta priznано napredovanje v višji plačilni razred oziroma stopnjo že s 1. junijem 1919, naj prosijo za pomaknitev v dotični razred naravnost pri Višjem šol. svetu v Ljubljani; prošnji je priložiti gori omenjeni dekret. 2. Na Koroškem namoščeni tovariši (ce), ki niste še v posesti svoječasno Viš. šol. svetu predloženih uradnih spisov, obrnite se na tovarišico Jadvigo Strel. tč. bivajočo v Vojniki pri Celju, katera je na sestanku dne 17. aprila prevzela vse spise, jih prenesla v Pliberk, da Vam jih ob priliki zborovanja vroči. Dogodki na Koroškem so to onemogočili, tovarišica je spise rešila in so na varnem. To v pomirjenje onim, ki so bili v skrbeh. 3. Tovariši vpokojenci in vdove, kateri ste redno dobivali svoje prejemke pri davčnih uradih odnoso pri dež. fin. blagajni v Ljubljani, bodete te še nadalje dobivali tamkaj do konca septembra t. l. proti nekolikovani pobotnici, od 1. oktobra dalje se Vam bodo pa izplačevali prejemki potom blagajne poštno-čkovnega urada v Ljubljani. — Vsi ostali dobe svoje prejemke z doplačili že sedaj izplačane potom blagajne poštno-čkovnega urada. Vpošiljanje pobotnic odpade. 4. Vsakdo je dolžan v svojem in v interesu poslovanja takoj naznaniti morebitno spremembo bivališča in sicer vpokojenci in vdove, knjigovodstvu deželne vlade za zadeve, aktivni pa „dež. knjigovodstvu“ in vse druge spremembe vsi Višjemu šolskemu svetu v Ljubljani.

dn Razpis služb. Št. odloka 5513. Na državnih srednjih šolah v območju deželne vlade za Slovenijo so proste sledeče stalne učiteljske službe. 1. na državni realni gimnaziji v Ljubljani: služba učitelja za francoščino kot glavni, latinščino in grščino kot postranski predmet, 2. na državni gimnaziji v Novem mestu: a) služba učitelja za nemščino kot glavni, latinščino in grščino kot postranski predmet, b) služba učitelja za slovenščino kot glavni, latinščino in grščino kot postranski predmet, c) službe učitelja za prirodopis kot glavni, matematiko in naravoslovje kot postranska predmeta. 3. na državni gimnaziji v Kranju: služba učitelja za latinščino in grščino kot glavna, slovenščino kot stranski predmet. Vsi prosilci morajo biti izprašani iz slovenščine kot učnega je-

zika. Prošnje opremljene s predpisanimi prilogami naj vložijo prosilci predpisanim uradnim potom pri višjem šolskem svetu v Ljubljani najkasneje do 15. junija 1919. Na kasneje došle prošnje se ne bo oziralo. Vsi stalni učitelji, ki so nameščeni v smislu § 62 službene pragmatike za državno učitelstvo bivše Avstrije z dne 2. julija 1917, se pozivljajo, naj prosijo za razpisane službe, da se jim končno določi službeno mesto. Višji šolski svet v Ljubljani, dne 22. maja 1919.

dn Razpis profesoriskih mest. Na državnih obrtni šoli v Ljubljani je razpisanih za prihodnje šolsko leto 9 učnih mest IX., oziroma VIII. čin. razreda, in sicer: troje učnih mest za stavbne inženirje, troje učnih mest za strojne inženirje, eno učno mesto za inženirja-elektrotehnika, eno učno mesto za dekorativno in figuriralno risanje in eno učno mesto za obrtno trgovske predmete. Prošnje je vložiti do konca t. m. potom šolskega ravnateljstva na poverjeništvu za uk in bogočastje.

dn Služba pisarniškega oficijanta ali oficijantke je razpisana na državni obrtni šoli v Ljubljani. Prošnje je vložiti do 20. junija t. l. na ravnateljstvo.

Ljubljanske vesti.

1 Tatvine v tobačni tovarni. Težko je govoriti o tej stvari, še težje molčati. Zakaj škoda, ki se je godila državi vsled tatvine v ljubljanski tobačni tovarni, je naravnost ogromna. Saj se je priznalo celo na merodajnih mestih, da je v enem samem mesecu v letošnji zimi izginilo iz tobačne tovarne za poldrug milijon vrednosti in padla je celo beseda, da se bo morala tovarna radi tega zapreti. Pa ko bi človek rekel, da se krade iz potrebe, bi bilo saj umevno, če ne opravičljivo, toda dejstvo je, da se je s tobakom kupčevalo in da so nekateri delali ogromne dobičke. Ker se je del delavstva čisto pravilno postavil na stališče, da moramo sedaj vsi sodelovati za državo, ki nam sedaj ni več tuja ampak je naša in da država, ki je sedaj v težkem finančnem položaju, ne sme biti za tako ogromne vsote oškodovana, je to delavstvo po naradni ravnateljstva samo prevzelo kontrolo pri izhodu. Seveda s tem še ni vse zabranjeno, ker je večji del tobaka po drugi poti izginil iz tovarne (v tovarni že vedo, kako). Toda tudi ta delna kontrola je bila ogenj v streho. Veržniki mali in veliki, ki so odnašali tobak iz tovarne (in ga še odnašajo, čeprav ne v takem obsegu) so bili silno ogorčeni nad to delavsko kontrolo, ki jo je osnovalo delavstvo v svojo lastno obrambo in obrambo države. Hoteli so celo s silo prepričati nadaljne nadziranje, pa se jim za enkrat ni posrečilo. Na vsak način pa hočejo celo tovarno z uradničtvom vred ustrahovati, da bi potem nemoteno vršilo svoje protidrjavno delo. Mi le obžalujemo, da del uradničtva pri izboljševanju teh razmer ne

kaže tiste vneme, ki bi bila potrebna, da se država obrani take škode. Finančnemu ravnateljstvu in vladi pa priporočamo, da to zadevo vsestransko vzame v pretres in magari z krepko operacijo napravi popolen konec tem boljševičkim verižnikom. — Toliko za danes, drugič bomo pa, če ne bo pomagalo, odkriteje govorili, ker bo za nekatere silno neprijetno.

1 Odkladijanje smeti na prepovedanih prostorih. Nakatere stranke stresajo smeti in druge odpadke kar na cesto, zlasti pa na bregove Ljubljanske. To je prepovedano, kar je tudi v poletnem času zaradi povzročenega smrada za zdravje izvanredno nevarno. Smeti, pepel in druge suhe odpadke je oddati na mestni voz, ki naznanja svoj prihod.

1 Vaja orkestralnega društva „Glasbene Matice“ je v petek 6. t. m. in ne v soboto kakor namenjeno.

Odbor.

Narodno predstavništvo.

Belgrad, 5. junija. Včerajšnje sejo narodnega predstavništva odprl ob 9.20 predsednik dr. Draža Pavlovič.

Poslanec dr. Aleksa Miovič (radikalec) stavi na vojnega ministra vprašanje zaradi vojnih beguncev. — Vojni minister, general Hadžić odgovarja, da ne more dati točnega odgovora, ker je še nedavno postal minister, a bo vprašanje proučil.

Poslanec Milutin Dragović vpraša vojnega ministra, zakaj se še niso oprostili vojaške dolžnosti učitelji, občinski poslovodji in oni, ki se morajo oprostiti vojne dolžnosti na podlagi sklepa ministrskega sveta. — Vojni minister odgovarja, da so se oprostile vojne dolžnosti vse osebe, ki so bile oprostljive.

Poslanec A. Krstian (socialist) interpellira ministra za promet zaradi vojnje poslanecev na južni železnici. Minister Vulović odgovarja, da je povzel vse korake, da dovolijo zasebne železnice brezplačno vožnjo poslanecev.

Zbornica preide nato na dnevni red. Najprej se izvoli šest odsekov. Za tem se čita poročilo verifikacijskega odbora o polnomočnosti mandata Riste Jovanovića iz Črnogore, nakar preide zbornica v razpravo zakonskega predloga o polnoletnosti.

Poročevalec Hanžek čita poročilo odbora za zakonsko predlog o polnoletnosti in priporoča sprejem tega predloga. Zakonski predlog se je sprejel v splošnem in v posameznostih brez debate, nakar zaključil predsednik sejo ob 11.50 ter določi prihodnjo na četrtek ob 16. z dnevnim redom: Odgovori na razne interpellacije.

Reka — neodvisna država!

Razburjenje v Belgradu.

Reki bo vladal poseben direktorij. — Reka-Sušak-Bakar del Istre.

Belgrad, 4. junija. Danes ob 17. uri je bilo važno posvetovanje narodnega predstavništva, na katerem so se razpravljala vprašanja, ki so v zvezi z zunanjim položajem.

Minister za zunanje stvari je sprejel danes šifrirano brzojavko iz Pariza, zaradi katere se je sestal ministrski svet. Pod utisom došlih vesti vlada v političnih krogih velika potrtost.

Brzojavka dosedaj še ni dešifrirana, a se govori, da se bo po došlih vestih ustanovila nova država, ki jo bo tvorila Reka z zaledjem, Sušakom, Bakrom in delom Istre.

Na tem ozemlju bo imel gospodarsko oblast direktorij, v katerem bosta 2 Italijana, 1 Jugoslovani, 1 Madžar in 1 reški meščan. (Ldu.)

Reško vprašanje še ne rešeno.

Lvon, 5. junija. (Brezlično.) Reško vprašanje še vedno ni rešeno in se doslej tudi še ni posrečilo,

se plazi izstradan pes. Ob njih ujetnik... Raz kol pade oglodana kost. Ujetnik in pes planeta nanjo. Vname se boj med dvo- in četveronožcem. Ujetnik izpuli kost psu, a pes zarenci...

Gorska cesta neha... Sedaj se uničujejo kola, vozovi, uničuje se vse, da ne pride sovražniku v roke. Šoferji spuščajo avtomobile v prepad v reko Drino ob votlem bobnenju...

Dospemo na mejo do reke Drine. Most... Oziramo se na Srbijo... V slovo si grebemo našo sveto zemljo, v robce si zavijamo prgišča te zemlje, da nam bo lajšala usodo v tujini. Velik most... In ta most je postal most vzdihov, kakor oni v Benetkah, čez katerega so vodili v domovino, ječo obsojene, da so še enkrat videli solnčno svetlobo... Postali smo sedaj... izgnanci, brezdomovinci, brez strehe, raztepeni in izstradani... Smo v arnavskih divjih gorah... vlečemo se po strmih stezah med prepadi... V gorah bo naš dom...

Dne 11. novembra 1915 zadene Srbijo največja katastrofa. Tudi ofi-

cijalna Srbija je morala zapustiti svojo kraljevino.

Tudi sivi starec, kralj Peter zapušča svoj dom, vozi se na priprostitih kolih... Komaj se je dal pregovoriti, da je zapustil grad Prizren. „Pustite me, da umrem tu... na vratih Srbije!“... In mimo hiteči deci, mladini je starec kralj vihtel roko v pozdrav. Kralj noče zapustiti nikakor Prizrena, vsakemu odgovarja nezaupljivo: „Ko Srbija propada, ni treba, da i kralj ostane, da i on živi!“... A odgovarjajo mu: „Ako i Srbija propade, ni treba, da propade ideja, za kojoj se bori... Končno ga pregovore. In njegovo spremstvo je bilo bomo. Trije oficirji in šest vojakov s tremi konji... Sivi starec deli vse nesreče svojega naroda. Glad mraz, bolešt... Za njim vojvoda Putnik, težko bolan... Vojniki ga s težavnimi napori nosijo na nosiljkih... Minister Pašić sam korači odločno v albanske gore... V mrzlem albanskem pogorju je zavladał glad, zavladał mraz... Strašna borba za obstanek... Neizmerne so žrtve...

Visoko v albanskih gorah... Na staja noč... Tam je han, samotni, poln naroda... Kralj prihaja. Silijo, naj gre v sobo... Odkloni. Sede k ognju med starce, stare vojnike...

„Mi hočemo i tako!“ — veli ter ostane celo noč v mrazu med njimi. Za večerjo košček ovčjega sira in črnega kruha... Razgovarja se s svojimi starimi vojniki. Nekdo mu veli: „Gospodaru! To kamenje, kamenje! Kako lepa so naša ravna polja. Ne dam svoje kuće za vsa ta gorovja!“ — In kralj jim govori: „Vi starci ste moja vojska! Ni zlo izgubiti kralja, a rešiti domovino, zlo rešiti kralja, pa zgubiti očetnjavo!“

Ši so dalje med sovražnimi Arnavi. Glad vedno hujši. Tudi kralj trpi pomanjkanje. Neki njegov vojak mu ponudi kos črnega kruha, a kralj ga zavrne: „Ne sinko moj! Dal si mi vse, mladost in kri svojo, koč in zemljo svojo... Nočem, nočem ti jemati poslednji grizljaj...“

Konečno zagledamo obalo sinjega jadranskega morja. Kralj dospe tja po sedmih dneh. Končana je Golgota srbskega naroda... Komita.

doseči sporazum med Italijani in Jugoslovani.

Jugoslovani odklanjajo rešitev, po kateri naj bi postala Reka z okolico avtomna eržava ter se branijo odstopiti Zader in Šibenik Italiji. Pogajanja se nadaljujejo.

Položaj na Koroškem.

Ljubljana, 5. junija. (Poluradno) Naše hrabre čete, prevzete navdušenja, so v skupnem splošnem jurišu zavzele Velikovec, Rudo, Grebinj in Sv. Andrej.

Prednje čete so dospale do reke Krke, Djeke in Sv. Ivana.

Sovražnik meče orožje in se podaja. V Celovcu vlada panika.

Narod onkraj Drave pričakuje osvobojenja.

Naš mnogo preizkušeni narod onstran Drave najsvetanejšje pričakuje našo vojsko, brate svoje in odrešitelje.

Nečuvana barbarstva Nemcev.

Nemci so počeli nečuvana barbarstva v Velikovec in ostalih krajih, odkoder so morali pobegniti.

Pogajanja za nas ugodna.

Kranj, 5. junija. (Poluradno) Pogajanja z nemškimi delegati teko za nas ugodno. Tekom jutrišnjega dneva moremo pričakovati končni rezultat.

Kulturni pregled.

kl Uspeh jugoslovanske opere v Švici. Iz Berna poročajo, da je bila v četrtek uprizorjena v Curihu premiera opere „Ksenija“ srbskega pisatelja Aleksandra Džimića. Ne-le opera, temveč tudi jugoslovanska godba v obče, sta dosegla sijajen uspeh (ldu)

kl Reforma jugoslovanskih vseučilišč. Belgrad, 4. junija. Minister prosvete je predložil narodnemu predstavništvu zakonsko predlogo o izpremembi zakona za vseučilišča. Belgrajsko vseučilišče bo imelo mesto treh, šest fakultet in sicer bogoslovsko, filozofsko, pravno, medicinsko, tehnično in kmetijsko. (Ldu)

Narodno gledališče.

Za hčer. Enodejanska drama. Spisal Anton Funtek. Snov je vzeta iz umetniškega življenja. Oče je preživljal ženo in hčer s prepisovanjem not. Hodil je mnogo po svetu. V Italiji mu je umrla žena. Ljubezen do hčere ga je prisilila, da ji je preskrbel mačeho. Cele noči je prepisoval note, dokler ni oslepel. V samotni podstrešni sobi je preživljal stara leta v edini želji, da postane njegova hči operna pevka. Mačeha je sovražila njega in in njegovo hčer. Njeno sovražstvo je tudi zakrivilo, da se je nastop hčere v gledališču ponesrečil. Sedaj je postalo skupno življenje nezno. Sredstev za ločeno življenje ni. Nekaj skladb bi se lahko prodalo, t. d. znesek ne bi zadostoval za dva. Nesrečni oče se žrtvuje bodočnosti hčere. Dejanje se razvija ugodno, osebe imajo vsaka svoj značaj. G. Hinko Nučič je podal očeta naravno, precizirano, posebno njegov nastop z mačeho je bil realističen. Sicer pa njegova uloga ni bila ra no hvaležna. Gospa Juvanova kot hči dobra, toda premalo karakterizirana. Najboljša je bila mačeha gospe Bukšekove. Gdč. Rakarjeva je bila preveč flegmatična sosed, drugače pa na mestu.

Amnestija (Kittchenbum), karakterna študija s petimi veselji. Holandski napisal Herman Heyermans. Podučljive in vsestransko zanimive slike iz življenja kaznjencev. G. Nučič je bil v vseh številkah umetnik. Zlasti v sedmi in 113 se je povzpelo do višine. Številka 215 pa je bila kakor nalašč za naše občinstvo. Mojsirsko izražanje g. Nučiča posameznih značev je uplivalo globoko na gledalce. G. Bratina

je bil naraven, birokratični ravnatelj. Skoraj ni bil za spoznati. Ena njegovih najboljših ulog. Gdč. Rakarjeva je bila mnogo boljša hči št. 113. nego sosed v drami. Gospa Bukšekova pa narobe. Splošno sta bili sinočni predstavi na višini. Gledališče polno. Občinstvo je z navdušenjem pozdravljalo g. Nučiča.

Detalirana recenzija po reprizi. -r-

Zadnje vesti.

General Segré v Celovcu.

Celovec, 5. junija. (ČTU) Generala Segreja je deželni upravitelj dr. Lemisch sprejel zelo svečano kot mirovnega sodnika. Županov namestnik je pri sprejemu izrazil upanje, da se bodo morali Jugoslovani umakniti do stare demarkacijske črte. General Segré je odvrnil, da ne more odgovarjati, ker ne obvlada nemškega jezika. (Ldu)

Razkritja o kralju Nikiti.

Zagreb, 5. junija. (Izv. por.) „Jutranji list“ javlja iz Beograda, da so osrednji vladi došli v roke važni politični in diplomatični dokumenti, iz katerih je očitno, da je kralj Nikita ponudil tedanjemu avstro-ogrskega poslaniku na Cetinju, baronu Giesslu, da se naj zaključi vojaška konvencija, po kateri je pripravljen Avstriji staviti svoje vojake v boj proti Turčiji in Italiji. Kralj Nikita je je bil dalje pripravljen staviti Črnogoro pod protektorat avstro-ogrske monarhije in vporabiti ves svoj vpliv, da se ta ideja med narodom popularizira.

Belgrajske vesti.

Belgrad, 4. junija. Binkoštna počitnice narodnega predstavništva bodo trajale samo 4 ali 5 dni, ker mora parlament ostati skupaj radi važnega zunanega položaja. (Ldu)

Belgrad, 4. junija. Poslanec dr. Juraj Biankini je vložil interpelacijo na ministra za trgovino in industrijo o italijanskih aspiracijah v Dalmaciji in preprečenju uvozne in izvozne trgovine v zasedenih krajih. (Ldu)

Belgrad, 4. junija. Poslanec Ranko Obradović je v narodnem predstavništvu stavil vprašanje na ministra vojne in mornarice, zakaj se ne spuščajo vsi vojaki s solunske fronte na dopust, medtem ko so se do sedaj spuščali samo posamezniki. — V ponedeljek se je sestel anketni odbor na podlagi sklepa srbske narodne skupščine izza decembra l. i. ki ima nalogo, preiskati, kdo je zakrivil, da je na tisoče naših vojaških novincev in mladeničev pomrlo na poti pri umiku skozi Albanijo. Za predsednika je izvoljen radikalec Uroš Lomović, za tajnika pa samostalec Živoj Zlatič. Odbor bo takoj začel z delom ter bo zahteval vse akte, ki se tičejo teh dogodkov in ki jih hrani vojno ministristvo. Zbral bo tudi vse interpelacije, ki so bile vložene zaradi tega v srbski narodni skupščini, ter apeliral v „Službenih novinah“ na narod, naj vsakdo, kdor bi kaj vedel o teh dogodkih in kdor bi bil prizadet, javi to odboru.

Netaktnost hrvatske policije proti pol. preganjancem.

Zagreb, 5. junija. (Izv. por.) Zagrebški listi odločno protestirajo proti okostenelemu policijskemu sistemu, ki v svojih poročilih o politično preganjanih osebah še vedno navaja njih politične zločine samo kot zločine, ne da bi obširno pripomnila, kakšni so bili ti zločini.

Invalidi se vračajo iz Italije.

Zagreb, 5. junija. (Izv. por.) Včeraj na večer je dospel večji transport okoli 750 invalidov iz italijanskega vjetništva. Potovali so preko Lienza in Maribora. Vsi vjetniki izražajo slabo ravnanje italijanskih vojaških oblasti in zelo slabo prehrano. V Zagrebu so jih slabo sprejeli. Nekaj časa so tavalili po mestu.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Anton Pesek.

Tiska „Zvezna tiskarna“ v Ljubljani

Priporočila se tvrdka:

JOS. PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7

ob Ljubljani.

Tovarniška zaloga živalnih strojev za vsako obrt in njih posameznih delov, igel in olja, ter drugega galanterijskega blaga.

Večja partija pisemskega papirja v pisnih in kartonih ter ovitki za urade.

Prodaja se:

Prodajam dobro ohranjeno kitaro. Lombar, Zg. Siska št. 108.

Proda se večje število praznih steklenic. Gradišče št. 2, restavracija Šmid. 712

Kupi se:

Kupim sadni mošt. Ponudbe pod „Mošt“ na upravnistvo lista. 709

Kupujem smrekov les, jelka, hrastov in bukov bodi si okrogel ali rezan. Cene za les naložen v vagon se naj naznanijo na V. SCAGNETI, parna žaga za drž. kolodvorom. Ljubljana. 419

Vinske sode 50—500 l vsebine kupim. — Ponudbe na upravnistvo pod „Vinski sodi“.

Službe:

Tesarje kakor tudi več učencev se sprejme proti dobremu plačilu v trajno delo. ANTON STEINER, mestni tesarski mojster, Ljubljana, Jeranova ulica št. 13. 717

Službo za popoldanske ure v pisarni ali podjetju išče abs. trg. tečaja. Poluradno letna praksa ter znanje slov. nemškega in srbohrvaškega jezika. Naslov v upravi. 718

Razno:

Solidni častnik išče mesečno sobo ne posebno daleč od domobranske vojašnice. Ponudbe upravnistvu lista pod „soba“ 716

Oddam meblovano sobo. Naslov pove uprava „Jugoslavije“. 720

Lepa mesečna soba z električno razsvetljavo se odda gospodu, kateri ima lastno pohištvo. Glavni pogoj, da je pohištvo snažno ni stanovanec samec. Ponudbe na upravnistvo Jugoslavije pod šifro „Lepa mesečna soba št. 14“.

Svarilo oziroma prošnja:

Podpisani je dal dne 11. svečana, t. l. Janezu Šori urarju v Bečtanju pošta Radna pri Sevnici pet žepnih ur in sicer:

1 sreb. rem. št. 47445 moška
1 „ „ „ 49645
1 „ „ „ 43708 ženska
2 kovin. „ brez številke v popravilo, katere so bile baje z več drugimi rečmi istemu pokradene. Ker so prvona-vedene spominske vrednosti prosim, da bi kupec, kateri je ure kupil iste povrnil proti povrnitvi kupnine in dobre nagrade. Jaka Leder Zidani-most.

Angleška čudatvorna mast

hladi, čisti, mehča izvlači tuje tvari-ne, prepreči zastrupljenje krvi in operacije.

Vpošilja samo proti predplačilu franko K 8.80 za 1 dozo. Lekarna Thierryja v Pregradu, glavna zaloga v Ljubljani R. SUŠNIK, Mariljn trg št. 5 in vse druge lekarnе.

Najlepše darilo mladini je povest slovenskega dečka iz pretekle svetovne vojske

DORE

Knjiga je lepo ilustrirana ter bo v mestu in na deželi vzbudila veliko zanimanje. Cena vezani knjigi je K 4.—. Dobiva se v knjigarnah kakor tudi v Zvezni knjigarni v Ljubljani, Mariljn trg 8.

Vinska klet pri Maliču, Ljubljana nasproti glavne pošte pod Jadransko banko.

Točijo se v kleti in črez ulico pristna, stara in nova, bela, rdeča in črna vina.

Slavnemu občinstvu se naj-topleje priporoča

Stanko Jesenko.

Josip Jug

stavbeni in pohištveni pleskar in ličar

Rimska cesta št. 16 naznanja, da še vedno dela s pristnim blagom.

Izvršitev točna. Zmerna cena. Za vsa izvršena dela jamčim 2 leti.

Cunje

vsakovrstne, kakor krojaške odrezke, kupuje: Povše, Kranj, št. 119.

Pozor.

Zavarovalnine (premije) za življensko zavarovalnico „Koruna“, prva češka delniška družba v Pragi, naj se do nadaljne ureditve dopolnijo v Ljubljano Dalmatinova ulica 7, legalni zastopnik A. Klun. Z nakazilom premije naj se naznani številka police.

Vizitnice lične in po nizkih cenah priporoča „Zvezna tiskarna“ v Ljubljani, Stari trg št. 19.

Preprodajalci!

Kremo za čevlje, vaselino za čevlje, cigaretni papir, cigaretno tulčice, pisemski papir v mapah, fino toaletno milo in drugo blago dobite pri Mahler i Opatka, agenturni i komisionalni posao, Zagreb, Jelencjev trg št. 28 (polag Narodne kavane).

Konfekcijska tvrdka

IVAN MASTNAK

v Celju, Graška ulica št. 15.

Velika zaloga vsakovrstnih oblek za gospode in dečke, kostumov za otroke in vseh krojaških potrebščin. Postrežba in blago solidno.

Pozor! Imam v zalogi vedno lepe partije cetirja, kamrika, ženskih nogavic po najnižjih cenah. — Gg. trgovci naj si ogledajo blago ob prihodu v Ljubljano v trgovini **SVETOZAR KOSER, Trgovci!** Kolodvorska ulica 24.

Pozor! Pozor!

Vinogradniki!

Žveplo

za žveplanje trt se dobi v vsaki množini i. s. najfinejše ventilato, dvakrat čiščeno „Floristella“ pri Gospodarski zvezi v Ljubljani.

Opozarjamo na brošuro:

„Kod naj se potegne pravična meja med Jugoslavijo in Italijo?“

Spisal prof. F. Seidl. Z enim zemljevidom. Založil odsek za zasedeno ozemlje.

Cena 1 krono.

Dobiva se po knjigarnah, v upravnistvih „Jugoslavije“ v Ljubljani, Celju, Mariboru, Ptuj in Novem mestu.

II. 7/1919

Razkrinkani Habsburžani!

Vsi maliki propadejo prej ali slej, resnica o njih pride slednjič vendarle na dan. Resničnost tega reka morajo sedaj doživeti tudi Habsburžani. Malone nemogoče se nam danes vidi, kako je bilo sploh mogoče pisati o njih toliko in tako prekrasnih reči ter jih verovati. Časniki, družbe, razni vzgojitelji mladine niso samo tekmovali med seboj, kdo da bo lepše in bolj lizunsko pisaril o njih, mnogi so tudi uganjali že uprav orgije v klečeplaztvu, slavljenju in poveličevanju. — Družba sv. Mohorja je izdala некоč Življenje Svetnikov; toda če odštejemo v njem opisovanje čudežev ter preganjanja in trpljenja mučencev, o vseh skupaj ni napisanih toliko in tako lepih in najlepših lastnosti, kakor jih je o članih bivše vladarske hiše Habsburžanov. In vendar so bili samo ljudje; ne le navadni pregrešni ljudje, kot smo vsi, bili so

Ljudje z obilico prav posebnih slabih lastnosti

zlasti v нравnem oziru. Na tihem se je šepetalo to in ono o njih, zaupno se je pripovedovalo marsikaj ne ravno čednega. Govoriti javno, odkrito o tem pa je bilo razžaljenje njegovega veličanstva in članov cesarske hiše, in je pomenilo dolgo ječo in v teh vojnih časih je marsikateri nesrečnež moral celo dati svoje življenje na morišču, ker je govoril o njih — golo resnico.

V prah so razpadli okovi, ki so branili resnici na svitlo, in ljudstvo se bo čudom čudilo, kakšne ostudne malike je moralo častiti in slaviti.

Pričujoče spomine je napisala grofica Larisch, rojena baronica Wallersee. Bila je hči nekega bavarskega vojvode, s tem nečakinja cesarice Elizabete, njena ljubljenska in prva dvorna dama. Kot taka

je zaznala marsikatero tajnost na dvoru,

ki jih brezobzirno razkriva. Mnogo te gnjilobe pripoveduje z občudovanja vredno odkritosrčnostjo, marsikaj zopet pa se da posneti samo posredno; v tem pogledu opozarjamo med drugim zlasti na lepo pravljico o povodnem duhu ali možu ter nesrečni kraljici, ki da misliti.

Njeno pripovedovanje se nanaša na cesarja Franca Jožefa in cesarico Elizabeto; pripoveduje o njenem nesrečnem zakonu, njeni nečimurnosti, žaljubljenosti v svojo lepoto in o prečudnih sredstvih, ki jih je vporabljala, da si jo ohrani, in o njenih ljubavnih zadevah; nadalje o prestolonasledniku Rudolfu, njegovi pokvarjenosti izza mladih let do žalostnega konca, ki je bil ob tako gnjilem življenju in zaroti zoper cesarja neizogiben. Še dalje o raznih nadvojvodih, zlasti nečloveškem Otonu, o blaznih činih blaznih bavarskih kraljev, posebno znanega Ludovika, o plemstvu itd. — Čeravno pripoveduje grofica dostikrat kočljive stvari, jih vseeno pripoveduje tako spretno in fino, da ne žali čuta нравnosti. — Njena,

v Avstriji in Nemčiji prepovedana knjiga

je izšla 1913 v LONDONU, kjer je vzbudila toliko senzacijo, da je doživela že prvi mesec dve izdaji, katerim so v kratkih presledkih sledile še mnogoštevilne druge. — Te velezanime spomine

Začnemo objavljati v „Jugoslaviji“

kot II. podlistek. Opozarjajte svoje znance na to! Resnica mora na dan, laž o vzglednih krepostnih Habsburžanih izgine kot megla, kadar zasije solnce resnice!

Sodržavljeni!

Jugoslovani!

Domoljubi!

„Jugoslavija“

je neodvisen dnevnik, ki se ne bori za nikake strankarske in dobičkarske ugodnosti, marveč brez ozira na levo in desno edino le

za resnico in pravico!

Zvesta zapovedi usodepolne sedanje ure, brani in pospešuje „Jugoslavija“ le
**moč, edinstvo in svobodo naše jugoslo-
vanske domovine ter nedotakljivost naših
ogroženih mej!**

„Jugoslavija“ zahteva:

1. Neizprosno iztrebljenje tujega nam' sovražnega nemškega, italijanskega in madžarskega vpliva v političnem, gospodarskem in kulturnem oziru v območju države SHS.
2. Radikalno izkoreninjenje avstrijske zanikrnosti in takojšnje očiščenje našega javnega življenja.
3. Brezobzirno odstranitev vseh sumljivih elementov iz vojaške in civilne službe.
4. Boj do zadnjega za vsako ped jugoslovanskega ozemlja. Ni pedi naše zemlje tujcu!

„JUGOSLAVIJA“

prinaša o vseh političnih dogodkih doma in na tujem točna in nepristranska poročila.

„JUGOSLAVIJA“ ima po vseh večjih krajih dobre in vestne sotrudnike.

„JUGOSLAVIJA“ stane celoletno 84 K, polletno 42 K, četrletno 21 K in mesečno 7 K. Posamezne številke po 40 yinarjev.

Naročajte in priporočajte neodvisen radikalni dnevnik „Jugoslavija“!

Upravništvo dnevnika „Jugoslavija“

v Ljubljani, Marijin trg št. 8.

